

BEILLESZKEDTEK-E A MAGYARORSZÁGI KÍNAIK?

A társadalmi integráció nehezen meghatározható fogalom. Számos definíció született a beilleszkedésre, ezek ismertetése azonban jelen dolgozat kereteit szétfeszítené. A magyar migrációkutatók szerint a kínaiak esetében – elsősorban a transznacionális életforma és az ezzel összefüggő vállalkozói jelenlét miatt – még bonyolultabbá válik az integráció értelmezése. A következőkben magyar társadalomkutatók írásai alapján, néhány tipikus fogalom mentén mutatom be a kínaiak beilleszkedésének főbb aspektusait.

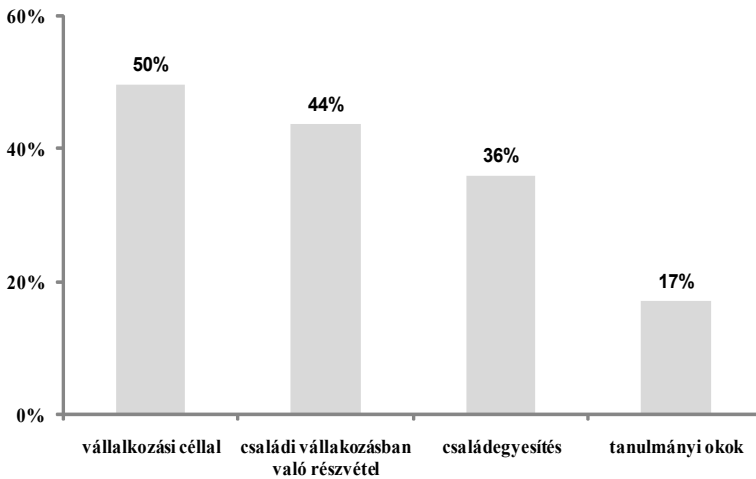
A MAGYARORSZÁGI KÍNAI VÁLLALKOZÁSOK

A magyarországi kínai migrációt lényegében az különbözteti meg más csoportokétól, hogy ők már eleve vállalkozásindítás céljából érkeztek – ez azért is kiemelő, mert például manapság a vietnami közösség is elsősorban a kereskedelmi vállalkozásokban érdekelt, az ő ittlétük alapjai azonban már a rendszerváltás előtt, különböző tanulmányi csereprogramokon keresztül megteremtődtek. Ezzel szemben a kínai migránsok megjelenését az 1986-os kínai útlevel-liberalizáció és piaci nyitás, illetve az 1989 és 1992 közötti magyar átmeneti vízummentesség segítette. Emellett, a magyar rendszerváltozás után, a kínai migránsok olyan gazdasági kereteket találtak itt, ahol határokon átnyúló kereskedelmi kapcsolataikra támaszkodva hatalmas nyereséget tudtak realizálni – ez volt a magyarországi kínai kolónia aranykora. Ezt a helyzetet Várhalmi nagyon találóan írja le: „A budapesti és vidéki piacokon gyakran látott, rosszul öltözött, télen-nyáron pult mögül zoknit áruló kelet-ázsiai kiskereskedő nem feltétlenül vegetál. Nem ritka, hogy gazdasági tevékenysége inkább nagykereskedelem: beszállítója magyar üzleteknek, akár üzletláncoknak, de az is előfordulhat, hogy széles körű nemzetközi ügyfélköre van – román, ukrán, lengyel, szlovák viszonteladóknak adja el termékeit.”¹

A vállalkozói motivációt támasztják alá egy friss kutatás eredményei is, miszerint a ma itt élő kínaiak fele kifejezetten valamilyen vállalkozás beindításának a céljából, 44 százalékuk pedig egy családi gazdaságban való részvétel céljából érkezett Magyarországra.

---

¹ Várhalmi 2010a, p. 173.

1. ábra: A budapesti kínaiak bevándorlásának okai

Az adatok a „Bevándorlók Magyarországon” című, az Európai Integrációs alap által finanszírozott kutatási program eredményeiből származnak. A válaszadók több migrációs okot is megjelölhettek. A kínaiak esetében az érvényes válaszadók száma 200 volt. Az eredmények reprezentatívnak tekinthetők életkor, nem és munkaerő-piaci státusz szerint. Az adatfelvétel 2009-ben történt.

A kínai bevándorlók ilyen értelemben nem jellemezhetők Li „elit migráció” fogalmával. Elit migránsnak nevezhetők azok, akik speciális tőkájukre, „jó hírnevükre”, tudásukra alapozva migrálnak, és ezeket kamatoztatják a befogadó társadalom elsődleges munkaerőpiacán.²

A kínai migránsok tehát elsősorban vállalkozók. A vállalkozások a társadalmi mobilitási stratégia eszközei, így boldogulásukat nem is a többségi társadalomra inkább jellemző elsődleges munkaerőpiacon képzelik el. Igaz, a nyelvtudás hiánya, az eltérő oktatási rendszer sajátosságai és a többségi társadalom nem mindig nyitott hozzáállása miatt ott komoly hátrányokat is szenvednének.

A vállalkozásokon alapuló stratégia sikeressége miatt a kínaiak így nincsenek rákényszerítve az elsődleges munkaerő-piaci részvételre és az ehhez köthető olyan kompetenciák elsajátítására vagy megszerzésére, mint a magyar nyelvtudás, a mindennapi érintkezési formák vagy magyar iskolai bizonyítványok. Az ezzel járó intézményi szocializáció tehát elkerülhető, így a társadalmi integráció hagyományos értelemben vett munkaerő-piaci és társadalmi mobilitási kényszerítő ereje nem érzékelhető.

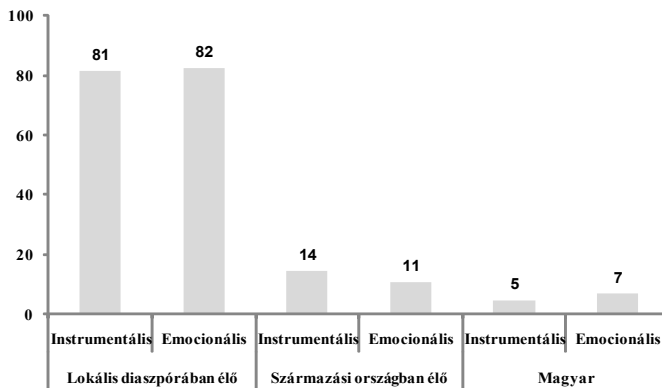
² Li, 2002.

A MAGYARORSZÁGI KÍNAIK

A magyarországi kínaiak elsősorban kereskedelemmel és vendéglátással foglalkoznak – munkájuk során tehát kapcsolatba kerülnek a többségi társadalommal, többet érintkeznek magyarokkal, mint például az olaszországi varrodákban vagy romániai építkezéseken dolgozó kínai társaik. Nyíri Pál egy tanulmányában (2010) amellet érvel, hogy a vásárlói és előadói kapcsolatok szerepét mindazonáltal nem szabad túlbecsülni, mert ezek a kapcsolódások mindkét oldalon inkább „az idegenség érzetét és az előítéleteket” erősítik, semmint a közeledést segítenék elő.

A vásárlókon és üzleti partnereken felül a kínaiak életében magyar alkalmazottaik tölthetnek be fontos, bár az új generáció felnövéseével egyre csökkenő jelentőségű szerepet. Ők a konkrét, legtöbbször eladói munkájukon felül fontos funkciókat láthatnak el a kínai család életében: a hivatalos ügyintézés mellett olyan mindennapos teendők elvégzését, amelyekhez a magyar kultúra ismerete és magyar nyelvtudás szükségeltetik. Ők – kiegészülve a gyerekek felügyeletében, nevelésében fontos szerepet játszó dajkákkal – a legfontosabb magyar kapcsolatai a kínaiaknak.

A személyes kapcsolatoknak tehát megvan a maguk kerete, de jelentőségüket semmiképpen nem szabad túlbecsülni. Ezt támasztja alá egy kérdőíves vizsgálat eredménye is, amely szerint a megkérdezett kínaiaknak mindössze 7 százaléka említett olyan magyar személyt, akit barátjának tekint és akivel élete egyes-bajos dolgait, problémáit megosztja – ugyanez az arány a vietnamiak esetében 11, míg az arabok esetében 29 százalék.

2. ábra: A budapesti kínaiak fontos kapcsolatai

Az adatok a „Bevándorlók Magyarországon” című, az Európai Integrációs alap által finanszírozott kutatási program eredményeiből származnak. A 2009-ben felvett kérdőív arra irányult, hogy a megkérdezettek az elmúlt időszakot tekintve személyes ügyeikkel, problémáikkal, illetve munkával, pénz-

zel kapcsolatosan kikhez fordultak. Az előbbi kapcsolatokat nevezzük emocionális, az utóbbiakat pedig instrumentális kapcsolatoknak. A grafikonon a kétféle kapcsolat arányai láthatók. A kínaiak esetében az érvényes válaszadók száma: 200. Az eredmények reprezentatívnak tekinthetők életkor, nem és munkaerő-piaci státusz szerint.

Várhalmi egy tanulmányában (2011) amellett érvel, hogy a kínaiak több mint 60 százalékát az úgynevezett rokonsági diaszpóra hálócslád jellemzi. Ezen azt érti, hogy az egyén boldogulásához szükséges érzelmi és instrumentális támogató funkciók elsősorban a magyarországi kolóniában elégülnek ki, és ebben kiemelt szerepet játszik a kiterjedt rokonság. Itt az anyaországban élők jellemzően nem jelennek meg a mindennapok szintjén, de ez persze nem jelenti azt, hogy ne lenne a vállalkozások áru- és munkaerő-utánpótlásának szempontjából lényegi szerepük: „szükség esetén vélhetően képesek lennének kapcsolatokat mobilizálni a szülőhazában.”³ Ezzel együtt a kínaiak mindössze 13 százaléka jellemezhető heterogén hálócsláddal – Várhalmi ide sorolja azokat, akikre leginkább jellemző a kapcsolatok kiterjedtsége, s e kapcsolataikban az anyaországbeli és a többségi társadalomhoz tartozó személyek egyaránt fontos szerepet töltenek be.

Összefoglalva elmondhatjuk, hogy annak ellenére, hogy a többségi társadalom tagjaival különböző funkciójú és intenzitású kapcsolatokat tartanak fenn, a magyarországi kínaiakra jellemző egyfajta „társasági” elkülönülés.

A MAGYARORSZÁGI KÍNIAIK KÖTÖDÉSEI

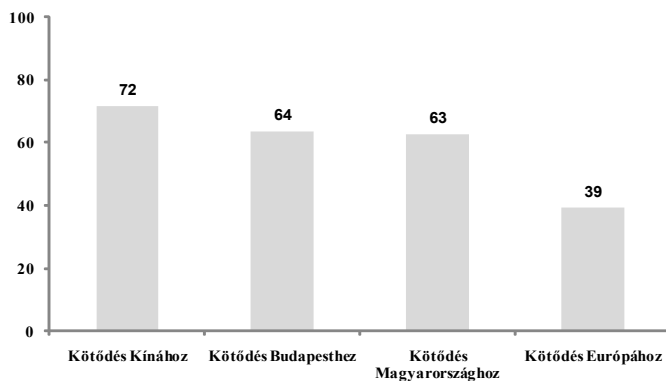
Az biztosan kijelenthető, mert mostanra már nyilvánvalóvá vált, hogy a kínai migránsok nem tranzitországnak tekintik Magyarországot, ahol csak átmenetileg tartózkodnak, hogy előkészítsék Nyugatra való migrációjukat. A kilencvenes évek elején, a magyarországi kínai kolónia aranykorában egyes becslések szerint több tízezerre volt tehető a magyarországi kínaiak száma. A vízummentesség eltörlésével, az engedélyekhez való hozzáférés szigorításával és nem utolsósorban a gazdasági lehetőségek beszűkülésével a kolónia létszáma, ahogy már említettük, jelentősen csökkent. Azok, akik máig itt maradtak, többféle módon kötődnek Magyarországhoz, de még inkább kötődnek Budapesthez. Keveset lehet olvasni arról, hogy a magyarországi kínaiak megteremtették mindennapi életük olyan intézményes kereteit, mint a saját média, templomok vagy a közösségi érintkezés gyűjtőhelyei. Ezen „intézmények” kiépülése egyértelműen a tartósság jelei.

Egy friss kutatás szerint a budapesti kínaiaknak – bár Kínához kötődnek a legerősebben, Európához pedig alig – Budapest és Magyarország is fontos helyet foglal el „szívükben”. Érdekes módon, ugyan csak egy hajszálnyival, de

---

³ Várhalmi 2011, p. 178.

Budapest fontosabb számukra, mint Magyarország – ennek oka talán az lehet, hogy Budapesten van a legnagyobb kínai közösség, és itt épültek ki a közösségi együttélés keretei.

3. ábra: A budapesti kínaiak kötődési erőssége

Az adatokat a „Multicultural Democracy and Immigrants Social Capital in Europe” kutatássorozat magyarországi eredményeiből idézzük. A válaszadók 11-es skálán fejezhették ki érzelmi kötődésüket társadalmi csoportok és földrajzi egységek felé. A könnyebb értelmezhetőség kedvéért az átlagos értékelések százas skálára lettek vetítve. A kínaiak esetében az érvényes válaszadók száma: 191, 206, 210, 212.

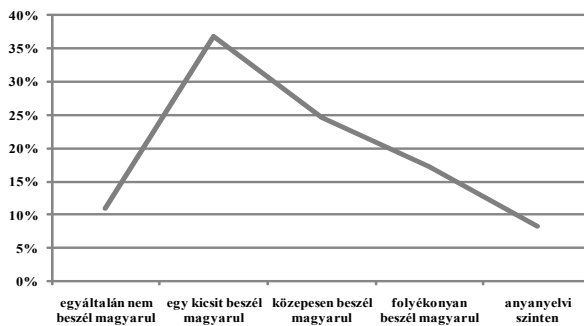
Várhalmi (2010b) egy tanulmányában a kötődések érzelmi, érdeklődési és bizalmi aspektusait kiegészítve a kapcsolathálózati jellegzetességekkel három kötődési ideáltípust különböztet meg: az egynemű lokalitáshoz kötődőt, a komplex lokalitáshoz és az inkább a szülőhazához kötődőt. A magyarországi kínaiakra az utóbbit tartja jellemzőnek, és olyan fogalmakkal jellemzi őket, mint a szülőháza ügyei iránti fokozott érdeklődés és a kínai intézményekhez való bizalmi hozzáállás. Az érzelmi kötődés kapcsán elmondja, hogy a kínaiakat egyszerűen jellemzi a Kínához és az úgynevezett imaginált közösséghez való pozitív hozzáállás. Utóbbin azt érti, hogy a lokalitástól függetlenül a megegyező származásúak felé létezik egy erős kötődés – azaz éljen bárhol egy kínai, a magyarországi kínai nagy valószínűséggel érez majd vele sorsközösséget.

A kötődésmintázatok elemzése további két érdekességet mutat a magyarországi kínaiak kapcsán. Egyfelől, hogy bár migrációs és szociodemográfiai szempontból a migráns csoportok sem heterogének, a kínai közösségen belül, a többi migráns csoporttal összehasonlítva, csak kis különbségeket tapasztalhatunk. Egyszerűen fogalmazva ez azt jelenti, hogy mindegy, hogy mi a munkája vagy mikor érkezett Magyarországra egy kínai, a kötődési mintázata nagyon hasonló minden itteni kímainak. Másfelől pedig Várhalmi külön kiemeli, hogy minden felszínen lévő hasonlóság ellenére a kínai és vietnami közösségek na-

gyon különbözőek a kötődési mintázatok tekintetében – a magyarországi vietnamiak inkább a lokalitáshoz kötött, komplex kötődéssel jellemezhetők. Ezen azt érti, hogy bár a vietnamiak is elsősorban a kolóniai kapcsolataikra támaszkodnak, de egyaránt bíznak a magyar és vietnami intézményekben, egyszerre érdeklik őket a hazai és magyarországi hírek, események. Ez alapján arra lehet következtetni, hogy a vietnamiakat erősebb szálak fűzik Magyarországhoz, mint a kínaiakat.

A MAGYARORSZÁGI KÍNAIK MAGYARNYELV-TUDÁSA

A munkaerő-piaci stratégiák, a kapcsolatháló és az érzelmi kötődésről elmondottak fényében annyira nem is meglepő, hogy a magyarországi kínaiaknak alacsony szintű a nyelvtudása. Egy friss kutatás szerint a magyarországi kínaiak többsége, 37 százaléka úgy nyilatkozott, hogy csak egy kicsit beszél magyarul, és saját bevallásuk szerint mindössze 8 százalék jutott el az anyanyelvi szintre. Nyíri Pál a kínaiak körében tapasztalható – más migráncsoportokhoz viszonyítva is – alacsony szintű magyar nyelvtudást visszavezeti arra, hogy jellemzően a magyar alkalmazottak tartják a kapcsolatokat a vevőkkel, és ők intézik a hivatalos ügyeket is, így a kínaiak nincsenek rákényszerítve a magyar nyelv jobb elsajátítására. Nyíri elmondja, hogy a kínai érvényesülési stratégiákhoz elegendő az úgynevezett magyar alapú pidzsin, amire a következő példát hozza: „anyuka most elmegy sok nap”.⁴

4. ábra: Budapesti kínaiak önbevallásos magyarnyelv-tudása

Az adatokat a „Bevándorlók Magyarországon” című, az Európai Integrációs alap által finanszírozott kutatási program eredményeiből idézzük. A válaszadók több migrációs okot is megjelölhettek. A kínaiak esetében az érvényes válasz-

⁴ Nyíri 2009, p. 161.

adók száma: 200. Az eredmények reprezentatívnak tekinthetők életkor, nem és munkaerő-piaci státusz szerint. Az adatfelvétel 2009-ben volt.

A magyar nyelvtudás természetesen jelentősen eltér az egyes generációk között. Sok, elsősorban Kína északi részéről származó, magyar iskolákban szocializálódó fiatal nagyon jól beszéli a magyar nyelvet – ezért is veszik át fokozatosan a korábban már említett kapcsolattartó funkciót a magyar alkalmazottaktól. A magyar nyelvtudás mértéke persze sokszor összefügg a családi többgenerációs mobilitási stratégiákkal, nem ritka, hogy magyarországi családok nemzetközi iskolákba vagy „Nyugatra” küldik gyermekeiket, előkészítve a következő generációnak a társadalmi ranglétrán való továbblépést, amelynek színhelye már nem Magyarország.

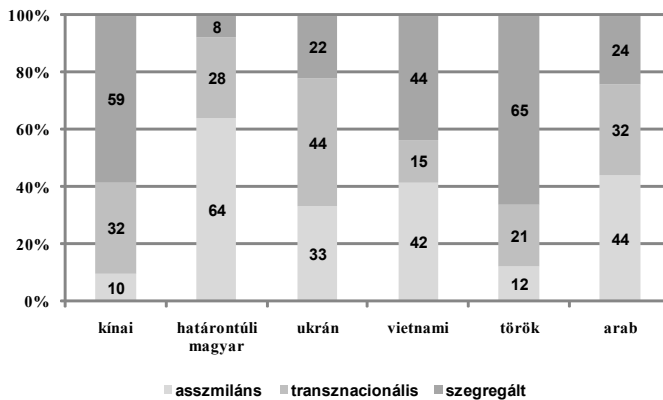
A MAGYARORSZÁGI KÍNIAIK ÖSSZETETT MIGRÁCIÓS STRATÉGIÁK SZERINT

Örkény Antal és Székelyi Mária (2009) hat migráncsoportra, köztük a kínaiakra is kiterjedő vizsgálatában statisztikai modellek segítségével migrációs stratégiákat vizsgált. A stratégiák elkülönítéséhez figyelembe vették a premigrációs szándékokat, a munkavállalás jellegzetességeit, a diszkriminációs tapasztalatokat, a kapcsolatháló jellegzetességeit, a magyar nyelvtudást és tanulási szándékot, a jövőbeli terveket és az elkülönülés különböző aspektusait is. Ezek szerint három migrációs stratégiát különítettek el, úgymint: asszimilációs, transznacionális és szegregációs.

Megállapították, hogy a magyarországi kínaiak több mint 90 százaléka transznacionális vagy szegregált típusú migrációs stratégiával jellemezhető. Mít is jelentenek ezek az elnevezések?

Szegregációs stratégiát követ az kínai, aki erősen kötődik Kínához, tartja a szokásokat, ünnepeket, nem vesztette el érdeklődését az anyaország ügyei iránt. Jobban bízik továbbá a kínai intézményekben és emberekben, mint a magyarokban. Ennek megfelelően nem nagyon tud magyarul és jobbra csak honfitársaival barátkozik. Transznacionális stratégiát azok a kínaiak követnek, akik elsősorban gazdasági okok miatt hagyták el Kínát, és akik semmiképpen nem óhajtának magyar állampolgárokká válni, hiszen gondolkodás nélkül továbbállnának, ha egy másik ország jobb lehetőséget kínálna. Nem beszélnek és nem is akarnak megtanulni magyarul, a gyerekeiket pedig főképp nemzetközi iskolákba járatják. A kapcsolati hálójuk rendkívül gazdag, sok-sok barátal rendelkeznek, de sem a magyarok, sem a többi migráns csoport iránt nem éreznek különösebb bizalmat, igaz, nem is ellenségesek velük szemben. Bár nem mutatnak különösebb érdeklődést Kína ügyei iránt, mégis rendkívül intenzív kapcsolat fűzi őket az otthon maradottakhoz.

Fontos hangsúlyozni, hogy a szerzők sajátosan, modellük egy típusára vonatkoztatva használják a „transznacionális” jellemzőt, hiszen a magyarországi kínai migránsok mindegyike jellemezhető a transznacionalitás valamilyen aspektusával. Örkény Antal és Székelyi Mária általános értelemben így fogalmazza meg a transznacionális migráns lényegét: „A transznacionális migráns kognitív eszközkészlete (mindennapi interakciós normák, nyelv, ismeretek, öltözködés stb.) egy széles palettán mozog és a lokalitástól függően rugalmasan igazodik a lokális elvárásokhoz.”⁵ Nyíri Pál pedig így: „[a kínaiak többsége] folyamatosan és állandóan alkalmazkodva mérlegel számos tényezőt, melyek között szerepel a lehetséges jövedelem és mobilitás, a legális tartózkodáshoz való jog, az életminőség és a társadalmi ranglétrán felfelé való elmozdulás esélyével kecsegtető iskoláztatáshoz való hozzáférés a gyermekeik számára.”⁶

5. ábra: Bevándorló csoportok migrációs stratégiái

Az adatok a „Bevándorlók Magyarországon” című, az Európai Integrációs alap által finanszírozott kutatási program eredményeiből származnak. A válaszadók több migrációs okot is megjelölhettek. A kínaiak esetében az érvényes válaszadók száma: 200, a határöntúli magyarok esetében: 211, az ukránok esetében: 206, a vietnamiaknál: 200, a törököknél 223 és az arabok esetében: 204. Az eredmények reprezentatívnak tekinthetők életkor, nem és munkaerő-piaci státusz szerint. Az adatfelvétel 2009-ben volt.

A kutatók szerint minden jel arra mutat, hogy a kétféle stratégia közötti választóvonal nem a magyar társadalomhoz való viszony mentén, hanem a premigrációs tőkék konvertálásának sikerességén és így a migráns csoportba való beágyazottság mentén húzódik. A szegregációs stratégiával jellemezhető csoport tagjai nem családi vállalkozásban, hanem „idegen” kínai munkáltató-

⁵ Örkény–Székelyi 2009, p. 116.

⁶ Nyíri 2002, p. 169.

nál dolgoznak. Ebből következik, hogy az életszínvonaluk alacsonyabb, mint a transznacionálisoké, illetve a migráció náluk hozta a legkisebb életszínvonal-javulást otthoni életükhöz képest. A transznacionális migrációval jellemezhető kínaiak ezzel szemben kiugróan vagyonosnak számítanak, akiket magas életszínvonal és nagyfokú globális elégedettség jellemez.

SZEMÉLYES ÖSSZEFOGLALÁS

Nyíri Pál a magyarországi kínaiak integrációval kapcsolatos álláspontját a következőképpen fogalmazza meg: „Az a sajátos helyzet áll elő tehát, hogy a magyar állam és társadalom nem kívánja integrálni a kínai migránsokat, miközben azok sem mutatnak érdeklődést az integrálódás iránt.”⁷

Engedje meg az olvasó, hogy végül személyes hangvételben folytassam a tanulmányt. Véleményem szerint Nyíri Pál állítása némileg még akkor is túlzónak tekinthető, ha a korábban bemutatott kutatási eredmények ugyancsak ezt támasztják alá. Nagyon érdekes volt végigtekinteni, hogy magyar társadalomkutatók hogyan látják a kínaiak beilleszkedését, vagy pontosabban fogalmazva, annak hiányát. Én úgy látom, hogy a kínaiak törekszenek a beilleszkedésre, csak ez speciális helyzetük folytán nagyon lassú és a megszokottól eltérő folyamatként valósul meg.

Ahogy már említettük, a kínai migránsok elsősorban a migráns gazdaságokban dolgoznak, ezért a munkaerőpiac – mint az integráció terepe – esetünkben nem releváns. Fu (2008) is amellett érvel, hogy „nem elit” migránsként a kínaiaknak nincs más versenyelőnyük, mint a szorgalom és a hagyományos kínai társadalmi kapcsolati háló, amelyek segítségével el tudnak foglalni bizonyos gazdasági tereket. Ezekben a gazdasági terekben pedig nincsenek rákényszerítve a többségi társadalommal való fokozott kooperációra, a mindennapi működési normák elsajátítására. Összefoglalva: nem a szándék hiánya miatt nem valósul meg a kínaiaknak a munkaerőpiacon való integrációja, hanem azért, mert alternatív érvényesülési stratégiákat követnek.

A magyarországi kínaiak kialakították helyi intézményeiket, és ez egyértelműen a tartósság és beágyazottság jele. Például hét kínai újság működik Magyarországon, ezek közül több már tíz évnél is hosszabb múltra tekint vissza – itt a „legsűrűbb” a kínai média Európában. Ezek az újságok a Kínával kapcsolatos hírek mellett foglalkoznak a helyi eseményekkel is – ezért sem jellemző, hogy a kínaiak magyar újságokat olvasnának. Szerintem már csak azért is túlzó Várhalmi megállapítása, miszerint a kínaiakat kevésbé érdeklik a magyarországi hírek, mert vállalkozói létükből fakadóan elemi érdekük a gazdasági folyamatok és a szabályozás naprakész ismerete.

---

⁷ Nyíri 2010, p. 161.

Az intézményesülés kapcsán elmondható továbbá, hogy a kínaiak két templomot is alapítottak Budapesten: ezek a közösségi életben és a tradíciók fenntartásában rendkívül fontos szerepet töltenek be. Számos kínai szervezet, például a Kínaiak Egyesült Testülete, a Kínai Nőegylet és sok más, származási alapon működő regionális társaság működik Magyarországon. Kiemelendő, hogy magyarországi kínai szervezetek és vállalkozók gyakran, legutóbb a „vörösiszap-katasztrófa” kapcsán, adományoztak pénzt magyar ügyekre. Azt gondolom, hogy a kínai migráns közösség intézményesülésének a jelei azt mutatják, hogy számos kínai hosszú távon tervez itt, sőt sokan „második szülőföldként” tekintenek Magyarországra.

Fontosnak tartom azt is elmondani, hogy a magyar kutatók által hangsúlyozott távolság a kínai kolónia és a többségi társadalom között visszavezethető a gyökeresen különböző kulturális háttérre és mindennapi normákra is. Ezért bármennyire sokat közelednek is az itteni kínaiak a magyar szokásokhoz, a különbségek akkor is szembeötlőek maradnak. Kétféle életemből következően érzékelem, hogy az itteni kínaiak kicsit már mások, mint a Kínában élők. A többség alkalmazkodott a lassabb, nyugalmasabb élettempóhoz – még akkor is, ha a magyar kutatók az „önkiszákmányolást” vagy a „fogyasztás elhalasztását” emelik ki. Ezekben a kifejezéseken rendszerint azt értik, hogy a migráns olyan életstílust valósít meg, amelyben mindent háttérbe szorít a munka világa. Az itteni élethez való alkalmazkodás megnyilvánulhat például a pihenésben és utazásban: az itteni kínaiak „komolyan veszik” a szabadságot, sokat utaznak el, és ünnepek alatt nem dolgoznak. Említhető továbbá, hogy a mindennapi közösségi udvariassági normákat tekintve az itteniek a magyarokhoz alkalmazkodnak és elhagyják a Kínában megszokott normákat. Végezetül, ha nem is magyar, de európai jellegzetességnek tekinthető a felnövő generáció oktatására fordított hangsúly. Az itteni kínaiak teljes mértékben magukénak vallják a gyerekek iskoláztatásának fontosságát – egy ismerősöm szavaival: „Ha jól megy az üzlet, és a gyerek jól tanul, én már elégedett vagyok.”

Összefoglalva: a kínai migránsok sajátos helyzetben vannak, és beilleszkedésük lassan, a megszokottól eltérő módon valósul meg. Elismerve a magyar társadalomkutatók munkásságát, véleményem szerint túlságosan a távolságra helyezik a hangsúlyt és kevésbé érzékenyek a közeledés jeleire. A budapesti kínai kolónia szervesen együtt fejlődik, alakul Magyarországgal, és a beilleszkedés következő szintjét már az itt felnövő új generáció fogja megvalósítani.

IRODALOM

- Fu Yiqiang (2008): Oumeng Guojia de Zhongguo Dalu Xinyimin Shulun [Az Európai Unió országában levő kínai migránsok bemutatása]. In: Nanfang Renkou [Déli Népeesség, III.]. Guangdong, III. pp. 50–58.
- Li Minghuan (2002): Ouzhou Huaqiao Huarenshi [Európai kínai migránsok története]. Peking: Zhongguo huaqiao Chubanshe [Kínai Migráns Kiadó].
- Nyíri Pál (2003): Új ázsiai migráció Kelet-Európába: a magyarországi kínaiak. In: Tér és terep. Szerk. Kovács Nóra és Szarka László. Budapest: MTA KI, pp. 161–180.
- Nyíri Pál (2010): Kínai migránsok Magyarországon: Mai tudásunk és aktuális kérdések. In: Változó migráció, változó környezet. Budapest: MTA KI, pp. 147–171.
- Örkény Antal, Székelyi Mária (2009): Az idegen Magyarország: Hat migráns csoport összehasonlító elemzése. In: Bevándorlók Magyarországon. Az MTA Etnikai-nemzeti Kisebbségkutató Intézet és az ICCR Budapest Alapítvány által végzett kutatás zárótanulmányai. Kutatási jelentés. pp. 81–120.
- Várhalmi Zoltán (2010a): A budapesti kínai és vietnami gazdasági klaszterek néhány jellegzetessége. In: Változó migráció, változó környezet. Budapest: MTA KI, pp. 173–189.
- Várhalmi Zoltán (2010b): Kísérlet a transznacionális kötődések empirikus megragadására. In: Kötő-Jelek. Az ELTE TÁTK Szociológia Doktori Iskola Évkönyve 2009. Budapest: ELTE TÁTK Szociológia Doktori Iskola, pp. 11–32.
- Várhalmi Zoltán (2011): Magyarországi migránsok kapcsolathálójának jellegzetességei. In: Az idegen Magyarország. Budapest: MTA Etnikai-nemzeti Kisebbségkutató Intézete és ELTE Eötvös Kiadó, pp. 169–187.